

FRIVILLIGHETNORGE

Kulturdepartementet (KUD)
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

22. Mars 2010

AD HØRINGSNOTAT: KOMPENSASJON FOR MERVERDIAVGIFTSKOSTNADER TIL FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Vi viser til Kulturdepartementets (KUDs) høringsnotat Kompensasjon for merverdiavgiftskostnader til frivillige organisasjoner, som ble mottatt i Frivillighet Norge 19. februar 2002. I notatet setter KUD høringsfristen til 22. mars 2010.

Frivillighet Norge har mer enn 235 organisasjoner fra alle deler av frivilligheten som medlemmer, som til sammen representerer over 50 000 lag og foreninger over hele landet. Nedenforstående kommentarer og endringsforslag til departementets høringsnotat er framkommet i prosesser i Frivillighet Norges nettverksgruppe for Skatt og avgiftsspørsmål, og i skriftelige høringsrunder blant medlemsorganisasjonene.

Ad høringsnotatets pkt 1 Innledning

For medlemsorganisasjonene i Frivillighet Norge er det viktig at den nye momskompensasjonsordningen i størst mulig grad er knyttet til de faktiske momsutgiftene organisasjonene har hvert år. Vi er derfor glad for at KUD har tatt til følge organisasjonenes krav om å kunne velge om de vil søke momskompensasjon gjennom en forenklet ordning eller basert på dokumenterte merverdiavgiftskostnader. Vi understreker imidlertid nødvendigheten av at begge modeller utformes slik at organisasjonene har en reell mulighet til å velge hvilken av dem de vil bruke. Begge ordninger må for eksempel åpne for at det gis momskompensasjon på de samme innkjøpene og arbeidsbyrden knyttet til å søke må være så liten som forsvarlig mulig i begge ordninger, slik at organisasjonene opplever at de har reell mulighet til å velge mellom ordningene.

Ad høringsnotatets pkt 3 og pkt 4 Målgrupper og vilkår for å delta i kompensasjonsordningen + pkt 9 Frivillighetsregisteret

Det er viktig for Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner at Frivillighetsregisteret brukes som verktøy i den nye momskompensasjonsordningen. Det vil forenkle arbeidet med ordningen både for organisasjonene og staten når registeret har fått full funksjonalitet. Vi er derfor glade for at det er vilkår at organisasjonene må være registrert i Frivillighetsregisteret for å kunne delta i den nye momskompensasjonsordningen. Vi er også glade for at KUD legger opp til at kravet om at lokale lag må være registrert først skal gjelde i 2011, slik at organisasjoner med mange lokale lag får tid til å innrette seg.

Utover dette legger KUD opp til en strammere målgruppedefinisjon for den nye momskompensasjonsordningen enn det som har vært tilfellet for tjenstemoms-

kompensasjonsordningen, i det KUD i tillegg til de vilkårene som gjaldt for deltakelse i tjenestemomskompensasjonsordningen, inkluderer følgende kumulative vilkår:

1. Organisasjonene må dokumentere at de er tilgjengelige for et bredt spekter av personer
2. Organisasjonene må dokumentere at de er rettet inn mot allmenne samfunnsinteresser på tvers av særinteresser
3. Organisasjonene må kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten i form av enten at det enten er en større gruppe som gjør frivillig innsats og/eller er givere

Frivillighet Norge er, på samme måte som KUD, svært opptatt av at den nye momskompensasjonsordningen ikke må svekkes som følge av at den blir for ”åpen”. Frivillighetsregisteret er tilgjengelig for aktører som i en norsk kontekst ikke tradisjonelt har vært regnet som en del av frivillig sektor, for eksempel borettslag, arbeidslivets organisasjoner, huseierforeninger osv. Det har **ikke** vært noe mål for Frivillighet Norge at denne typen organisasjoner skal delta i den nye momskompensasjonsordningen. Det er vårt standpunkt at ordningen må beholdes organisasjoner som tradisjonelt har vært regnet som en del av frivillig sektor i Norge.

Frivillighet Norge konstaterer at de nye vilkårene som KUD foreslår for å begrense deltakelsen i momskompensasjonsordningen er svært skjønnspregete. Frivillighet Norge ber KUD presisere disse vilkårene nærmere slik at det blir tydelig om for eksempel en organisasjon som alene har som formål å legge til rette for medlemmenes deltakelse i rollespill eller i å ivareta interessene for personer med en bestemt sykdom og gi dem opplæring i å leve med sykdommen, ansees å være ”..rettet inn mot allmenne samfunnsinteresser på tvers av særinteresser”.

Frivillighet Norge ber også om at KUD opplyser hvor mange frivillige og/eller givere departementet ser for seg at organisasjonene må ha for å fylle vilkåret om at ”en viktig del av virksomheten er basert på frivillighet”.

Vi vil bemerke at det ikke det ikke uten videre synes saklig å kreve at en frivillig organisasjon (som står oppført i Frivillighetsregisteret) må ha mange ulike givere for å kunne delta i momskompensasjonsordningen. Det kan ikke utelukkes at særlig lokale frivillige organisasjoner kan finne to – tre lokale donorer som er villig til å finansiere virksomheten (for eksempel en venneforening for et kulturminne eller et naturområde, ulike kulturorganisasjoner eller tros og livssynsorganisasjoner, organisasjoner på helse og sosialfeltet osv. osv.) samtidig som foreningen ikke vil oppnå gode nok resultater med frivillig innsats, men er avhengig av å kjøpe kvalifiserte tjenester for å oppnå målet sitt.

Frivillighet Norge ber også om at KUD pålegger Lotteritilsynet å drøfte tolkningen av reglene for momskompensasjonsordningen med Frivillighet Norge på samme måte som tilsynet gjorde under de første årene av tjenestemomskompensasjonsordningen, for å redusere antallet klagesaker og forankre tolkning og utmeisling av ordningen, og sikre at den faktisk er åpen for de organisasjonene den er ment for.

Ad høringsnotatets pkt 9 Frivillighetsregisteret

Frivillighet Norge er som nevnt glad for at KUD har tatt organisasjonenes innspill om å bruke Frivillighetsregisteret som verktøy i momskompensasjonsordningen til følge. Som nevnt vil Frivillighetsregisteret medføre en arbeidsbesparelse med gjennomføringen av momskompensasjonsordningen når dette får full funksjonalitet. Frivillighet Norge ber om at arbeidet med videreutvikling av Frivillighetsregisteret gis prioritet.

Frivillighet Norge registrerer at det legges opp til at:

- Lotteritilsynet skal hente organisasjonenes til enhver tid gjeldende vedtekter ut av Frivillighetsregisteret.
- Alle organisasjonsledd skal kunne sende inn regnskapsopplysninger til Frivillighetsregisteret fom. 2011 slik at sentralleddene og Lotteritilsynet kan hente opplysninger ut av registeret.
- Relasjonen mellom de ulike leddene i en og samme organisasjon skal framkomme i Frivillighetsregisteret.
- Frivillighetsregisteret vil tilføre momskompensasjonsordningen sikker identifikasjon både av organisasjoner og de personene som bekrefter opplysningene på vegne av organisasjonene.

Det er viktig at disse funksjonene kommer på plass så raskt som mulig.

Frivillighet Norge er også glad for at KUD uttrykker at det er en målsetting at Frivillighetsregisteret

- skal brukes til å effektivisere arbeidsprosedyrer for frivillige organisasjoner knyttet til ordningen
- skal forenkle rapporteringsarbeidet til sentralleddene i organisasjonen
- i fremtiden skal fungere slik at lokalleddene i organisasjonene ikke opplever rapportering dit som dobbeltrapportering.

Ad høringsnotatets pkt 5 generelt om søknadsmodellene

Frivillighet Norge foreslår at momskompensasjonsordningen i tillegg til å kunngjøres slik departementet foreslår, kunngjøres på NIFs og Frivillighet Norges hjemmesider. Det er viktig at ordningen blir kjent for et så stort antall organisasjoner som mulig, og så raskt som mulig.

Frivillighet Norge registrerer at KUD slår fast at momskompensasjonsordningen er rammestyrte i henhold til Stortingets beslutninger i det enkelte år og at "Det ikke forventes at ordningen skal medføre full kompensasjon." Frivillighet Norge minner om regjeringens løfte til organisasjonene i juni 2009, om å innføre en rammestyrte ordning som skal "...innføres jevnt med oppfølgingen av kulturloftet og skal samlet tilføres en milliard kroner i resten av kulturloftets periode 2010- 2014."¹ I lys av dette ber Frivillighet Norge om at setningen "Det ikke forventes at ordningen skal medføre full kompensasjon" fjernes fra notatet og erstattes med ordlyden som gjengir regjeringens løfte.

Ad høringsnotatets pkt. 7 Dokumentert modell og pkt 5 generelt om søknadsmodellene

Frivillighet Norges er glad for at det foreslås etablert mulighet for å søke momskompensasjon på bakgrunn av dokumenterte momsutgifter.

Langt de fleste frivillige organisasjoner har søkt kompensasjon på dokumentert grunnlag i tjenestemomskompensasjonsordningen og har derfor et ønske om å forsette med dette. Det er imidlertid viktig at organisasjoner som ønsker å søke på dokumentert grunnlag opplever muligheten som reell. Slik ordningen er skissert i høringsnotatet foreligger det vesentlige uklareheter slik at en del organisasjoner anser at de risikerer å komme økonomisk sett dårligere ut dersom de søker momsrefusjon på dokumentert grunnlag, i stedet for å søke i den forenklede modellen.

Frivillighet Norge ber derfor KUD svare eksplisitt på om de frivillige organisasjonene som søker momskompensasjon på dokumentert grunnlag vil få refundert momsutgifter til servering og

¹ Invitasjon til å delta i arbeidsgruppe om merverdiavgiftskompensasjonsordning datert 16.06. 2009

overnatting knyttet til avvikling av årsmøte, kurs, seminarer og lignende, som er en del av organisasjonenes frivillige virksomhet, som holdes på hotell eller i andre leide lokaler.

På samme måte ber vi KUD svare på spørsmålet om organisasjoner som søker momskompensasjon på dokumentert grunnlag vil få refundert moms på innkjøp av bil og tilhenger som er nødvendig for utøvelse av den frivillige virksomheten i idrettslaget, hjelpekorps, amatørteatergruppa osv.

Det er hevet over tvil at organisasjonene vil få refundert momsutgifter på disse typene innkjøp dersom de søker momskompensasjon i forenklet modell. Frivillighet Norge forutsetter at det må mulig for organisasjonene å få refundert de samme momsutgiftene uavhengig av hvilken søkemodell som velges.

Frivillighet Norge vil også trekke fram at alle ledd, også lokallag, skal levere transaksjonsliste som må attesteres av registrert eller statsautorisert revisor dersom organisasjonen velger å søke momskompensasjon på dokumentert grunnlag. Dette, sammen med kravet om at alt regnskapsmateriale og annen dokumentasjon for søknaden skal oppbevares i 10 år, innebærer en stor forskjellsbehandling mellom lokallagene innenfor henholdsvis forenklet og dokumentert modell. Kravet om at transaksjonslister skal revisorgodkjennes og regnskap og bilag skal oppbevares i 10 år også på lokallagsnivå er svært byrdefullt, særlig for barn og ungdomsorganisasjoner, og innebærer at det knapt vil være mulig for dem å bruke denne søkemodellen.

For å frita lokallagene for både revisjonsutgifter og tunge forpliktelser knyttet til oppbevaring av regnskap foreslår Frivillighet Norge at KUD vurderer om kontroll og sikkerhetsbehovet like godt kan ivaretas gjennom et krav om utfyllende revisorgodkjente regnskapsnoter.

Ad høringsnotatets pkt 6.5.1 Søknad og vedlegg (forenklet modell)

Frivillighet Norge merker seg at det er tenkt innført krav om revisorbekreftelse for søknader om kompensasjon på forenklet modell. Dette er ny praksis i forhold til hva som gjelder for kompensasjonsordningen for tjenestemoms, men endringen synes for så vidt ikke urimelig. I vedlegg 2 til høringsnotatet går det imidlertid frem at det vil være et krav at regionalleddene må ha regnskaper godkjent av registrert eller statsautorisert revisor, og at valgt revisor ikke godtas. Dette kravet bes departementet revurdere, da det er mange av de regionale leddene tilknyttet Frivillighet Norges organisasjoner som vil få en ny stor driftsutgift dersom det opprettholdes. For noen regionalledd kan momskompensasjonsordningen komme til å "koste mer enn den smaker". Revisorkravet vil dermed stå i motstrid til begrunnelsen for den forenklete ordningen, som er å lette driften for frivillige organisasjoner.

Særskilt om skillet mellom sentralledd/regionalledd og lokalledd i organisasjonene

Siden lokalleddene i organisasjonene er fritatt fra å gjøre fradrag i driftskostnadene i den forenklete søkemodellen har Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner underveis i prosessen i arbeidsgruppen i KUD foreslått at begrepet "lokalledd" må avgrenses i den nye momskompensasjonsordningen. Dette for å hindre uheldige tilpasninger i form av at organisasjoner flytter aktiviteter og utgifter fra sentralt til lokalt nivå for dermed å slippe å gjøre fradrag i driftskostnadene når de søker momskompensasjon i forenklet søkemodell. Vi registrerer at dette innspillet ikke er tatt til følge.

Ad pkt 10 Minstegrense

Kravet om momsfritak for frivillige organisasjoner har vært den viktigste saken i Frivillighet Norge siden starten i 2005. Organisasjonene har vært enige om at for å få til dette må det etableres en robust og varig ordning som

- er knyttet til Frivillighetsregisteret
- ikke forutsetter at organisasjonene har momspliktig omsetning
- er så enkel at også små organisasjoner kan delta
- er frivillig for organisasjonene å delta i

Da Kulturdepartementet lanserte momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner i juni 2009, og inviterte Frivillighet Norge inn i en arbeidsgruppe for å utarbeide detaljene i modellen, ble disse punktene eksplisitt nevnt som viktige vilkår som departementet ville legge til grunn for ordningen.

Frivillighet Norge har fremholdt at momskompensasjon har størst betydning for de små – som har lite penger og bruker alle pengene på innkjøp av varer og tjenester. Dette bekreftes også i IRIS-rapporten som ble utarbeidet på oppdrag fra KUD.

Det er de små, frittstående organisasjonene som vil bli rammet av en minstegrense og stengt ute fra å søke momskompensasjon. Dette gjelder et betydelig antall organisasjoner. Eksempler er: minoritetsorganisasjoner, likestillingsgrupper, lokalhistoriske organisasjoner, mindre trossamfunn, bygdeorganisasjoner, frittstående teatergrupper, dansegrupper osv. Det er svært alvorlig om en så stor del av frivilligheten holdes utenfor en økonomisk støtteordning skulle være en av bærebjelkene i frivillighetspolitikken.

De foreslåtte grensene vil til og med *forverre* situasjonen for de små lagene: I forhold til gjeldende momskompensasjonsordning for tjenestemoms 2,5/3-dobbles kravene for å kunne søke. En del lag og organisasjoner som har mottatt momskompensasjon etter den gamle ordningen vil bli ekskludert fra den nye ordningen.

Det er også grunn til å påpeke at beløpsgrensene muligens også er unødvendige. For enkeltstående søkere eller søkere etter dokumentert modell vil det kreves årsregnskap revidert av registrert eller statsautorisert revisor. Kostnadene for lagene med å fremskaffe slik revisorattest vil i seg selv danne en naturlig begrensning for hvor små momsutgifter det vil bli søkt kompensasjon for. En revisorattest vil minst koste kr. 5.000,-. Vare- og tjenestekjøpene må da beløpe seg til minst 25.000,- kr, før det overhodet vil være regningssvarende for lagene å søke.

Konklusjon er at beløpstersklene for å kunne søke kompensasjon bør fjernes. Subsidiært bør disse reduseres disse kraftig.

Ad pkt. 11 Bindingstid

Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner ber om at søknadsfristen for momskompensasjon i 2010 settes en måned senere enn Kulturdepartementet foreslår dvs. at fristen settes 1. september eller 31. august, i stedet for 1. august. Begrunnelsen for vår anmodning ligger i at:

- detaljene i momsordningen kommer på plass så sent at organisasjonene har svært kort tid på å skaffe til veie nødvendig informasjon fra de ulike leddene i organisasjon
- den søknadsfristen Kulturdepartementet foreslår (1. august) ligger midt i den perioden da de fleste organisasjoner (uansett om de har ansatte eller ikke) avvikler sommerferie.

Frivillighet Norge har forståelse for at Lotteritilsynet må ha forutsigbarhet i forhold til sitt arbeid. Samtidig er det på det rene at mange av organisasjonene vil ha behov for å gjøre erfaringer med

momsordningen også i 2011, som i større grad vil være et "normalår" i ordningen, enn det som er tilfellet med 2010 som blir et oppstartsår der organisasjonene har relativt lite tid til å inrette seg i forhold til å søke. Frivillighet Norge ber derfor om at organisasjonenes valg av søkeordning må være bindene først i 2012. Vi ber også om at bindingstiden må være 2 år snarere enn 4 år. Særlig vil dette være viktig i momsordningens første 5 års periode.

Ad pkt. 12 Regnskapsår

Vi er glade for at KUD legger opp til at organisasjonene skal søke momsrefusjon på bakgrunn av foregående års regnskap i 2010. Våre medlemsorganisasjoner har hele veien i denne prosessen gitt uttrykk for at de ikke ønsker å søke momskompensasjon på grunnlag av to år gamle regnskap. De opplever at det da vil bli et uhensiktsmessig langt intervall fra det tidspunktet som momskostnaden påløper og det tidspunktet som de får kostnaden refundert. Særlig gjelder dette moms som påløper i tilknytning til driften av organisasjonenes mange tidsavgrensede prosjekter.

Spørsmålet om tidspunkt for vurderinger og evt. endringer

KUD skriver flere steder i høringsnotatet at ulike elementer i momskompensasjonsordningen skal vurderes med tanke på evt. endringer. Frivillighet Norge ber om at KUD opplyser konkret når de ulike elementene skal vurderes med tanke på evt. endringer. Frivillighet Norge ber også om at KUD drøfter alle vurderinger og forslag om evt. endringer med Frivillighet Norge, både før de gjennomføres og under gjennomføringen.

Med vennlig hilsen

Sven Mollekleiv
Styreleder

Birgitte Brekke
generalsektretær

Med vennlig hilsen

Birgitte Brekke
Generalsekretær